

Bronė Oganauskienė, Milda Pošiūtė-Žeblienė, Vitalija Šlapšinskienė

RAŠOME RAŠINI

**Tekstų kūrimo sąsiuvinis:
paveikslų serijos ir užduotys rašiniam**

**Mokymo priemonė 5–7 klasių moksleiviams,
turintiems klausos sutrikimą**

RAŠOME RAŠINI

UDK 808.82(075.3):376

Or-02

Mokymo priemonė parengta ir išleista remiantis Lietuvių gestų kalbos vartojimo ir vertėjų paslaugų teikimo 2005–2008 metų programos projektu „Stiprinti mokyklų kurtiesiems metodinę bazę“.

Mokymo priemonė patvirtinta SPPC Specialiųjų mokymo priemonių vertinimo komisijos (2008 m.).

Iliustravo Mindaugas Pošius

- © Bronė Oganauskienė, 2008
- © Milda Pošiūtė-Žebelienė, 2008
- © Vitalija Šlapšinskienė, 2008
- © Mindaugas Pošius, 2008
- © Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centras, 2008
- © VšĮ „Agnus Dei“, 2008

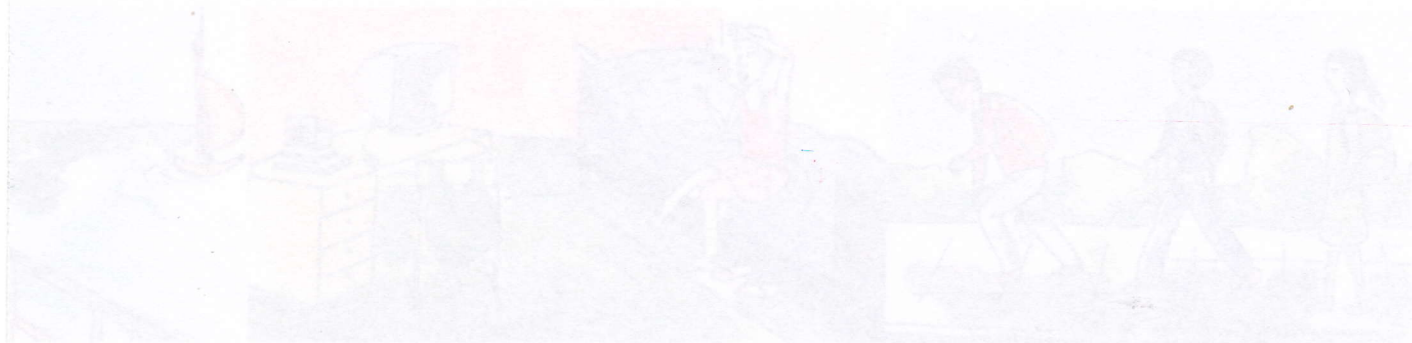
ISBN 978-9955-9801-9-3

Bronė Oganauskienė, Milda Pošiūtė-Žeblienė, Vitalija Šlapšinskienė

RAŠOME RAŠINI

Tekstų kūrimo sąsiuvinis:
paveikslų serijos ir užduotys rašiniams

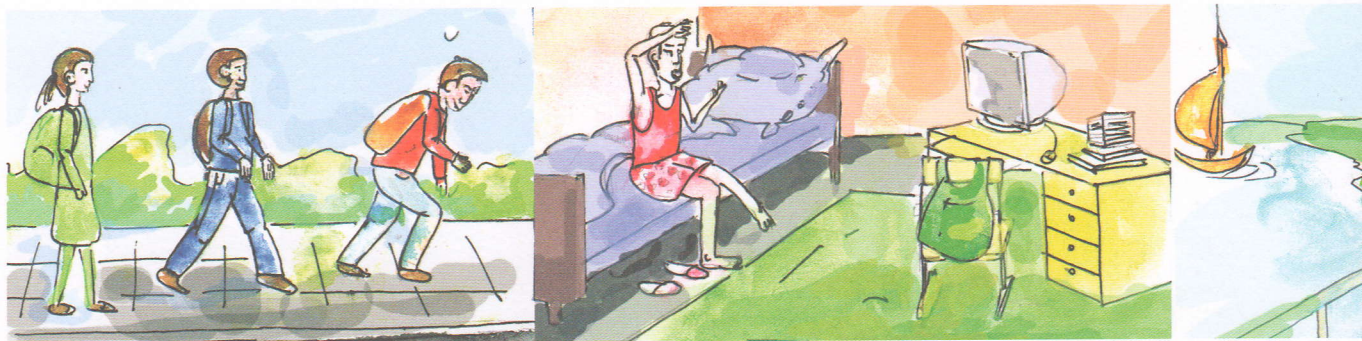
Mokymo priemonė 5–7 klasių moksleiviams,
turintiems klausos sutrikimą

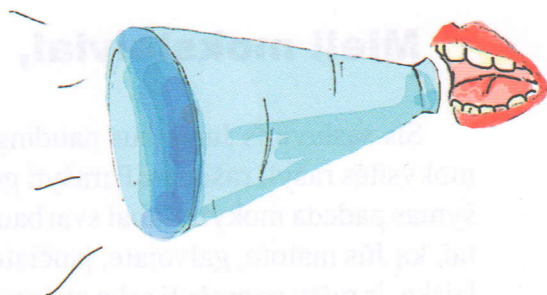

Vilnius
2008

Turinys

Kas yra rašinys	8
Apie ką galima rašyti rašinį	8
Rašant rašinį, reikia	8
Ko tu išmoksi, rašydamas rašinius	9
Kaip rašome rašinį	9
Rašinio pradžia	9
Dėstymas	10
Rašinio pabaiga	11
Rašome rašinį	12
Nuotykių mokykloje	12
Ekskursija į Gedimino pilį	15
Kalendorinės šventės	17
Darbo diena	21
Nelaimingas atsitikimas gatvėje	24

Kaip pasirenkame rašinio pavadinimą	28
Tiesioginė kalba rašinyje	29
Kaip rašinyje reikia išskirti tiesioginę kalbą	29
Rašome rašinį	30
Rašinys apie atostogas	30
Ekskursija į zoologijos sodą	32
Kalėdinė šventė mokykloje	34
Sapnas	36
Rašinys apie nelaimingą atsitikimą gamtoje	38

Pagrindinė mintis rašinyje: į ką svarbu atkreipti dėmesį	42
Nesvarbios detalės rašinyje: į ką nereikia kreipti dėmesio ..	42
Rašome rašinį	42
Rašinys apie gimtadienio šventę	42
Rašinys apie varžybas	44
Rašinys apie vagystę	47
Rašinys apie balandžio pirmosios pokštus	49
Rašinys apie pirmąją meilę	53

Mieli moksleiviai,

Šis sąsiuvinis Jums bus naudingas 5–7 klasėse. Atlikdami čia pateiktas užduotis, mokysitės rašyti rašinius. Parašyti gerą rašinį – tikrai sunkus darbas. Tačiau rašinių rašymas padeda mokytis labai svarbaus dalyko – kaip reikia aiškiai ir tvarkingai užrašyti tai, ką Jūs matote, galvojate, jaučiate ir žinote. Juk gali tekti gyvenime rašyti ir meilės laišką, ir raštu paprašyti arba atsiprašyti. Visokių situacijų nutinka, todėl reikia mokėti raštu pasakyti tai, kas yra svarbu, kas Jums labiausiai rūpi. Taigi visa tai parašyti mokysitės... rašydami rašinius. Linkime kantrybės ir sėkmės!

Pasikartojančių paveikslėlių reikšmės:

– perskaityk ir įsidėmėk

– pasiruošk rašyti rašinį

– aptark su mokytoju

– prisimink ir dirbk savarankiškai

– perskaityk, pagalvok ir pasirink

– rašyk

Mieli mokytojai,

ši mokymo priemonė yra skirta klausos sutrikimą turintiems 5–7 klasių moksleiviams. Šiame tekstų kūrimo sąsiuvinyje pateiktos trumpos teorinės dalys (kas yra rašinys, kokios yra rašinio dalys, kas svarbu rašant rašinį ir t.t.) ir parengiamosios praktinės užduotys, kurias atlikdami mokiniai susipažins su konkrečiomis paveikslų serijomis ir mokytojo padedami ir/arba savarankiškai mokysis rašyti rašinius.

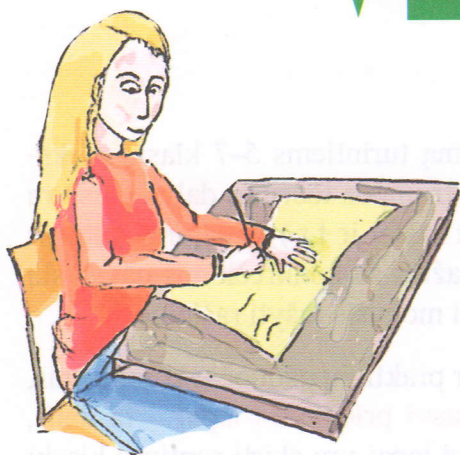
Žalsvi priemonės lapai – tai teorinės medžiagos ir praktinių užduočių kompleksas, kurį rekomenduotumėme dirbant su penktokais, **rausvi priemonės lapai** – ta dalis, kuri gali būti naudinga dirbant su šeštokais, o **meslvi lapai** yra skirti septintų klasių moksleiviams. Taip priemonę suskirstėme tam, kad Jums būtų lengviau ją sklaidyti bei pasirinkti užduotis pagal jų sudėtingumą ir konkrečių mokinių poreikius. Gali būti, kad kai kuriems septintokams pritaikysite užduotis iš penktos klasės užduočių komplekto, o su gabesniais penktokais rašysite rašinius ir iš melsvų priemonės lapų.

Iš viso šioje mokymo priemonėje yra 15 paveikslų serijų – kiekvienai klasei (penktokams, šeštokams ir septintokams) jų skirta po penkias. Suprantama, kad per mokslo metus rašinių (ir rašinėlių) rašysite ir daugiau, tačiau džiaugsimės, jei šis sąsiuvinis bent iš dalies palengvins Jūsų darbą.

Autorės

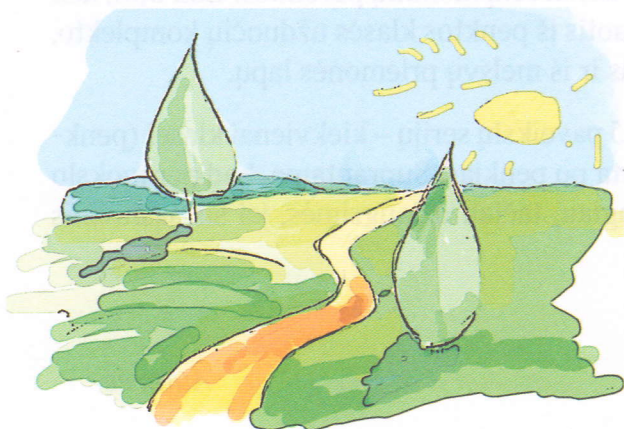

Kas yra rašinys

Rašinys yra tai, ką parašo mokinys. Tai - mokinio rašto darbas.

Apie ką galima rašyti rašinį

Rašiniai būna įvairūs. Pavyzdžiui, galima stebėti ir aprašyti gamtą.

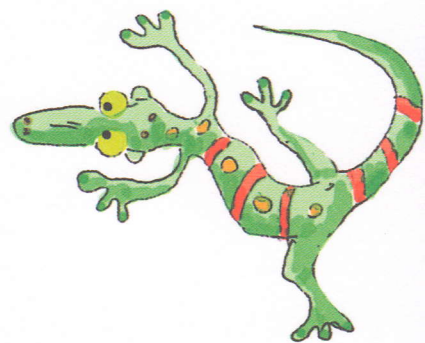
Gražiausia vasaros diena

Prisimenu vieną gražią vasaros dieną. Buvo rugpjūčio mėnuo. Danguje kabojo balti lengvi debesėliai, pamažu kilo saulė...

Galima stebėti ir aprašyti kokį nors gyvūną.

Driežas Dryžius

Mano draugas Paulius turi nepaprastą naminį gyvūną – vikrą driežą. Šį driežą jis vadina Dryžiumi, nes ant driežo kūnelio yra ryškių raudonų dryžių. Driežiukas Dryžius yra žalios spalvos, ant jo nugaros yra gražių geltonų taškų.

Dar galima rašyti apie savo šeimą, draugus, vasaros nuotykius ir apie daug kitų dalykų. Taigi rašyti rašinius įdomu!

Rašant rašinį, reikia

- tvarkingai sudėlioti ir užrašyti savo mintis,
- prisiminti lietuvių kalbos gramatiką – tinkamai vartoti veiksmažodžių laikus (esamąjį, būtajį kartinį ir pan.), derinti daiktavardžių ir būdvardžių galūnes, nepamiršti skyrybos ženklų.

Ko tu išmoksi rašydamas rašinius

Rašydamas rašinius, išmoksi tvarkingai užrašyti tai, ką

- matai aplinkui,

- prisimeni,

- jauti,

- žinai.

1 užduotis.

Pateiktos 4 temos. Pasirink vieną iš šių temų ir parašyk trumpą rašinėlį (maždaug 10 sakinių).

1. Aprašyk tai, ką dabar matai už lango (koks dabar metų laikas, oras, kokia gamta).
2. Prisimink, kaip šventei paskutinį savo gimtadienį, ir trumpai jį aprašyk.
3. Pagalvok, ką jauti, kai gauni dovaną, ir trumpai tą jausmą aprašyk.
4. Pagalvok, ką žinai apie savo geriausią draugą (kiek jam metų, kur jis gyvena, ką mėgsta), ir trumpai aprašyk.

Kaip rašome rašinį

Yra TRYS rašinio dalys:

- pradžia,
- dėstymas,
- pabaiga.

Rašinio pradžia

Tai – keli pirmieji sakiniai (1-4).

Pavyzdžiui, pradedame rašyti rašinį apie gyvūnų gydytoją Emiliją.

Emilija – gyvūnų gydytoja ir globėja

Pirmuoju sakiniu pristatome temą – aišku, kad toliau rašysime apie gyvūnų gydytoją Emiliją.

Šio rašinio pradžią sudaro 3 sakiniai.

Mano kaimynė Emilija yra labai gera gyvūnų gydytoja. Gyvūnų gydytojai (arba veterinarai) moka gydyti įvairius naminius gyvūnus. Jie pataria žmonėms, kaip gyvūnus prižiūrėti ir globoti.

Antruoju ir trečiuoju sakiniu paaiškiname, kas yra gyvūnų gydytojai (veterinarai), ir ką jie veikia.

Dėstymas

Tai – pati ilgiausia ir svarbiausia rašinio dalis. Savo mintis dėstome (surašome) pastraipomis. Nauja mintis – nauja pastraipa.

Gyvūnų gydytoja Emilija

Mano kaimynė Emilija yra labai gera gyvūnų gydytoja. Gyvūnų gydytojai (arba veterinarai) moka gydyti įvairius naminius gyvūnus. Jie pataria žmonėms, kaip gyvūnus prižiūrėti ir globoti.

1 Vieną vasarą susirgo mano katytė Pilkė. Ji nebenorėjo nei ėsti, nei žaisti. Pradėjau nerimauti. Supratau, kad Pilkei kažkas negerai. Juk anksčiau ji taip nesielgė. Pilkė nuo mažens mėgdavo žaisti, kasdien mane pasitikdavo prie durų, būdavo linksma ir meili.

2 Keistą Pilkės elgesį pastebėjo ir mano mama. Ji paskambino kaimynei Emilijai ir paklausė, ką tokiu atveju reikia daryti. Emilija pasiūlė mamai kitos dienos rytą nuvežti katytę į veterinarijos kliniką. Klinikoje, kurioje dirba Emilija, galima apžiūrėti gyvūną ir smulkiau ištirti, kodėl gyvūnas blogai jaučiasi.

- 3 | Kitą dieną iš ryto kartu su mama nuvežėme Pilkę į veterinarijos kliniką. Ten mus pasitiko Emilija. Ji paglostė Pilkę ir švelniai pasakė: „Na, mažyle, kodėl tokios liūdnos tavo akys?“ Pilkė pasižiūrėjo į Emiliją ir gailiai sumiaukė. Emilija paprašė, kad mes Pilkę paguldytume ant stalo ir švelniai ją glostytumėme. Tuo metu Emilija atsargiai apžiūrėjo katės akis, ausis, nosį, pasiklausė gyvūnėlio kvėpavimo, pamatavo temperatūrą. Tada Emilija pasakė, kad mūsų katytė serga kačių gripu. Mes su mama labai nustebome, bet Emilija mums paaiškino, kad katės serga gripu kaip ir žmonės. Dėl šios ligos pradeda ašaroti kačių akys, pakyla kūno temperatūra, katės praranda apetitą ir atrodo labai pavargusios. Emilija skyrė mūsų Pilkei vaistų ir pasakė, kad katė po kelių dienų pasijus geriau, o po savaitės pasveiks.
- 4 | Po kelių dienų Emilija paskambino mano mamai ir paklausė, ar Pilkė sveiksta. Pilkė tikrai pradėjo sveikti. Ji tapo linksmesnė, vėl pradėjo būti.

Rašinio dėstymą sudaro 4 **pastraipos**. Kiekvienoje pastraipoje aprašoma, kas svarbaus atsitiko: pirmoje pastraipoje pasakojama, kaip susirgo katė Pilkė, antroje pastraipoje rašoma, kad mama paskambino veterinarei Emilijai ir paklausė, ką reikia daryti su sergančia kate, trečioje pastraipoje papasakojama, kaip Emilija nustatė Pilkės ligą, ketvirtoje pastraipoje parašyta, kad katė pradėjo sveikti.

Pabaiga

Labai svarbu, kad rašinio pabaiga būtų susijusi su rašinio pavadinimu ir rašinio tema. Rašinio pabaiga turėtų būti trumpa ir aiški (1-4 sakiniai).

Gyvūnų gydytoja Emilija

Aš labai džiaugiasi, kad Emilija pagydė mūsų Pilkę. Manau, kad Emilija – gera ir labai rūpestinga gyvūnų gydytoja. Ji tiksliai žino, kaip nustatyti gyvūnų ligas ir kaip jas gydyti.

Rašinio pabaigą sudaro 3 sakiniai. Pabaiga susijusi su rašinio pavadinimu ir tema. Rašinyje buvo pasakojama apie gyvūnų gydytoją Emiliją. Rašinio pabaigoje ta pati informacija pateikiama trumpai ir aiškiai.

Rašome rašinį

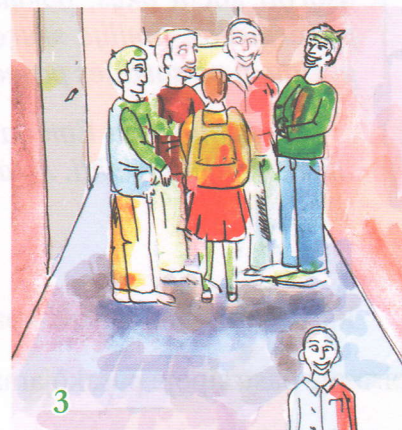
Nuotyčiai mokykloje

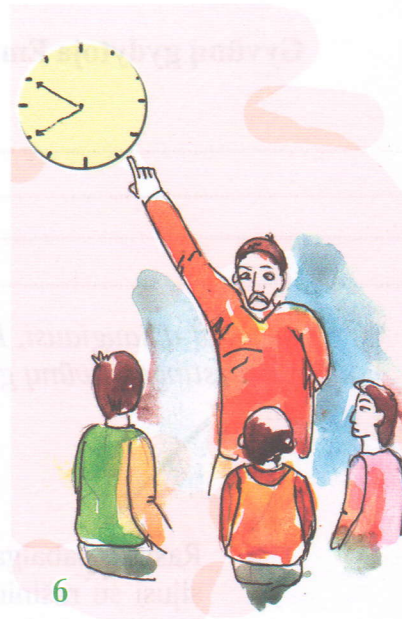
skambutis
mokiniai išbėgo iš klasės
lemputė žybciojo
pertrauka prasidėjo

valgykla
priešpiečiai

koridorius
mokiniai sustoję ratu kalbasi
(apie ką?)...

mokytojas ragina mokinius eiti
į klases

ruošinukas

ruošinuką paslėpė (kur?)...

nusirašinėjo
mokytoja pamatė

pamoka baigėsi
berniukas giriasi, kad...

apgavo (ką?)...

apgaulė paaiškėjo

2 užduotis:

Šiuos klausimus aptark kartu su mokytoju.

Žiūrėk į 1-3 pav.

Žiūrėk į 2 pav.

Žiūrėk į 3 pav.

Žiūrėk į 4 pav.

Žiūrėk į 5-6 pav.

Žiūrėk į 7 pav.

Žiūrėk į 8-10 pav.

Žiūrėk į 12-13 pav.

Žiūrėk į 12-14 pav.

1. Kur vyksta veiksmas?
2. Kiek valandų rodo laikrodis?
3. Ką daro moksleiviai?
4. Kur moksleiviai dabar?
5. Ką dar per pertrauką veikia moksleiviai?
6. Kas atsitiko koridoriuje?
7. Ką reiškia skambutis?
8. Kas dabar prasidės – pamoka ar pertrauka?
9. Ką prisimena mažasis peštukas?
10. Ką mokiniai turės daryti per šią pamoką?
11. Ko mokiniai negalės daryti kontrolinio darbo metu?
12. Ką mokytoja pastebi?
13. Ar mokytoja pastebi visus nusirašinėjančius vaikus?
14. Ko ji nepastebi?
15. Kodėl vienas berniukas nusiminė?
16. Kodėl džiaugiasi jo klasiokas?
17. Ar berniukui pavyko apgauti mokytoją?

3 užduotis:

Duota rašinio „Nuotyčiai mokykloje“ pradžia ir pabaiga. Šias jau parašytas dalis aptark kartu su mokytoju.

Penktoje A klasėje tik ką baigėsi lietuvių kalbos pamoka. Laikrodis rodo dešimt valandų dvidešimt minučių. Prasidėjo ilgoji pertrauka. Visi mokiniai skuba iš klasės.

Simas iš pradžių labai džiaugėsi, kad jam pavyko nusirašyti anglų kalbos kontrolinio darbo užduotis. Tačiau dabar, kai jo apgaulė paaikškėjo, jis stovėjo prieš mokytoją ir negalėjo pratarti nė žodžio. Visas Simo linksmumas staiga dingo.

4 užduotis:

Nurašyk duotą rašinio pradžia. Žiūrėk į paveikslėlius ir parašyk dar vieną rašinio dalį – dėstymą. Pavartok šalia paveikslėlių pateiktus žodžius. Tuomet nurašyk duotą rašinio pabaigą.

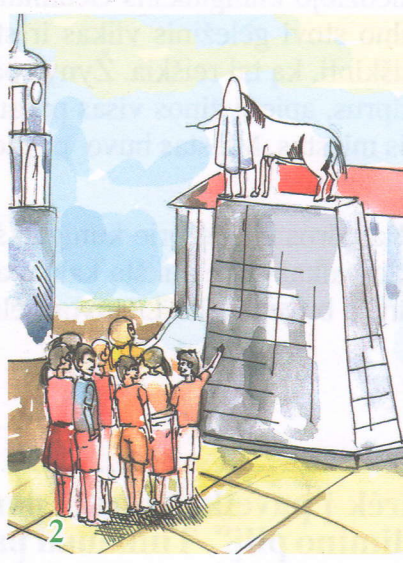

Rašome rašinį

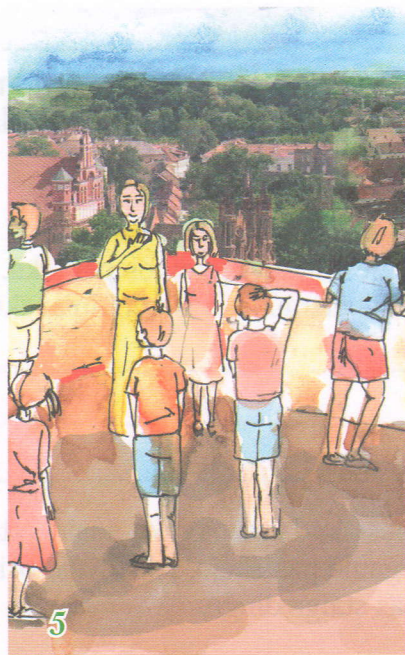
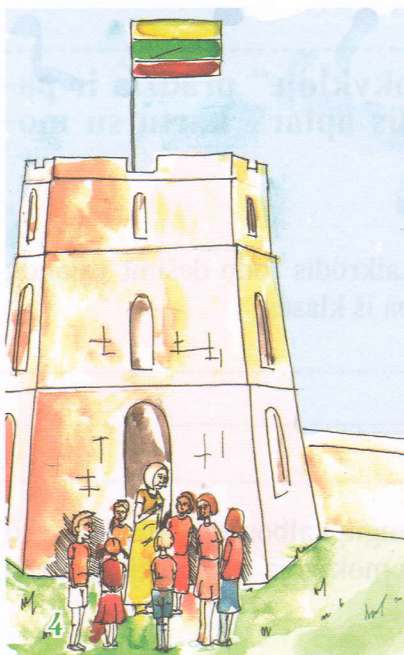
Ekskursija į Gedimino pilį

skulptūra Užupio angelas
mokiniai ėjo pro (ką?)...

akmenuotu taku vienas paskui
kitą lipo į (ką?)...

nuo Gedimino kalno vaikai matė
(ką?)...
senasis Vilnius
bažnyčios

grįžo į (ką?)...
aptarė (ką?)...
prisiminė (ką?)...
aprašė (ką?)...

5 užduotis:

Perskaityk ir pagalvok, kuriuos paveikslėlius aprašydamas, gali panaudoti šias rašinio dalis. Aptark su mokytoju.

Mokytoja pasakojo vaikams padavimą apie Vilniaus įkūrimą: „Labai seniai prie Neries augo miškai. Kartą šiuose miškuose medžiojo kunigaikštis Gediminas. Vakare kunigaikštis užmigo ir susapnavo, kad ant aukšto kalno stovi geležinis vilkas ir staugia. Ryte kunigaikštis sapną papasakojo žyniui ir paprašė paaiškinti, ką tai reiškia. Žynys paaiškino, kad šioje vietoje reikia statyti miestą. Šis miestas bus stiprus, apie jį žinos visas pasaulis. Ir pastatė Gediminas ant to kalno pilį. Aplink ją išaugo didelis miestas. Miestas buvo pavadintas Vilniumi“.

Vaikai su mokytoja nuėjo į Katedros aikštę prie kunigaikščio Gedimino paminklo. Vaikai apžiūrėjo paminklą. Virš paminklo vaikai matė aukštą kalną, apaugusį medžiais. Ant to kalno stovėjo raudona pilis. Pilies viršūnėje buvo iškelta Lietuvos vėliava. Mokytoja pasakė vaikams, kad tai yra Gedimino pilis.

6 užduotis:

Žiūrėk į paveikslėlius ir parašyk rašinį „Ekskursija į Gedimino pilį“. Tinkamai panaudok savo rašinyje šias aptartas dalis ir pavartok šalia paveikslėlių pateiktus žodžius.

Rašome rašinį

Kalendorinės šventės

kalendorius
kalendoriaus lapelis
data

padedą apsirengti

3

Mokytojo diena
sveikina (ką?)...
dovanoja gėles
mokytoją pavaduos (kas?)...

kapinės
kapai
meldžiasi už mirusiuosius
uždega žvakeles

6
karnavalas
kalėdinė šventė
kaukė
vaidinimas
vaidina spektaklyje

7

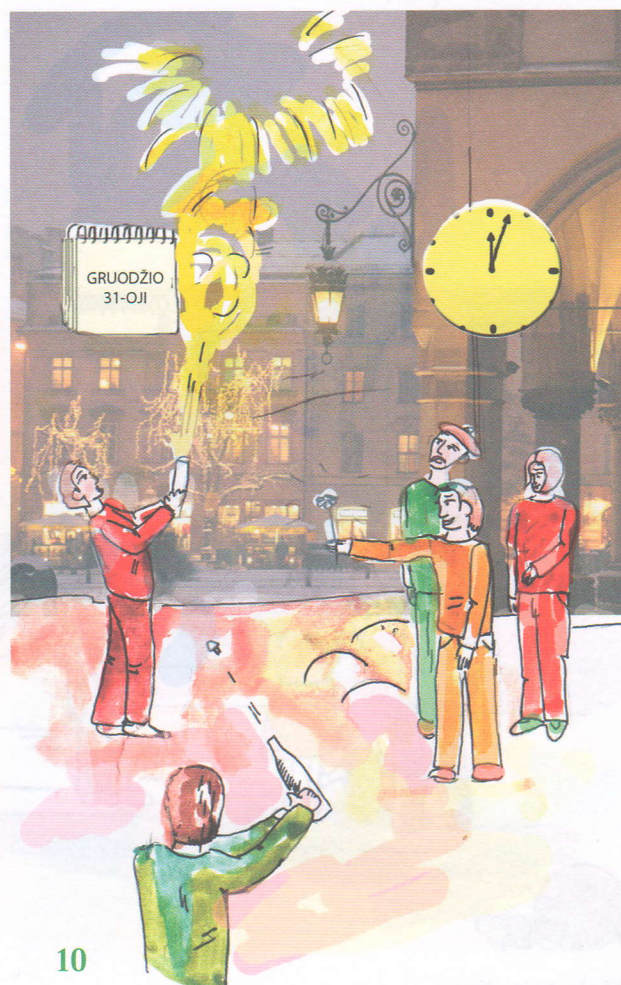
8

Kūčios
patiekalai
kūčiukai
kalėdaičiai

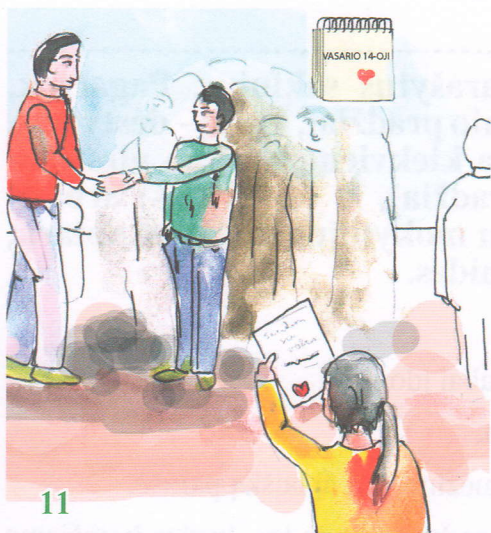
9

išpakavo dovanas
džiaugiasi (kuo?)...
nuliūdo (dėl ko?)...

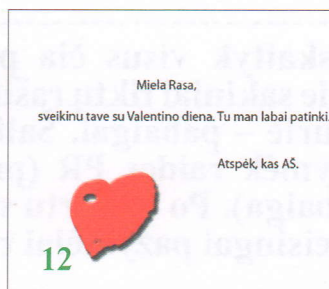

10

švenčia (ką?)...
po vidurnakčio
iššovė fejerverkus, šampaną
degina šaltąsias ugneles

11

gavo laišką
įsimylėjo

13

bažnyčia

14

margutis
ridena/daužauja margučius

15

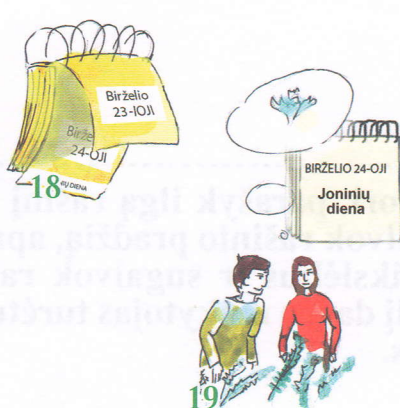
16

apkabina tėtį

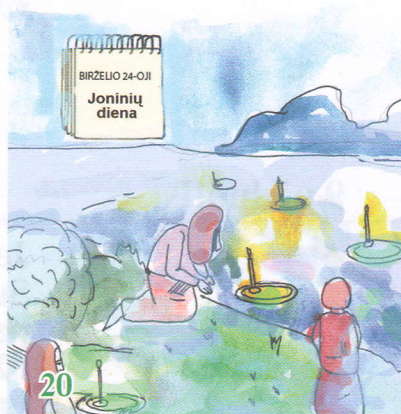

17

kūrena laužus
šoka per laužą

18

20

vainikas
pina (ką?)...
plukdo vainikus vandeniu

7 užduotis:

Perskaityk visus čia parašytus sakinius. Pagalvok, kurie sakiniai tiktų rašinio pradžiai, kurie – dėstymui, o kurie – pabaigai. Šalia kiekvieno sakinio pieštuku pažymėk raides PR (pradžia), D (dėstymas) arba P (pabaiga). Po to kartu su mokytoju (su klase) aptark, ar teisingai pažymėjai raides.

1. Vienos šventės mums labiau patinka, kitos būna nelabai įdomios.
2. Viena įdomiausių metų švenčių – tai Valentino diena.
3. Rasa per Valentino dieną gavo malonų laiškėlį, be ji nežino, kas šį laišką parašė.
4. Nors visas metų šventes švęsti įdomu, bet gražiausios šventės yra tos, kurias švenčiame su savo šeima ir draugais.
5. Nupiešti du kalendoriaus lapeliai. Birželio 24 dieną švenčiame Jonines. Tą dieną sveikiname Jonus ir Janinas. Šią šventę pradedame švęsti išvakarėse – birželio 23 dieną.
6. Rasa ilgai žiūrėjo į rašyseną ir pagaliau suprato, kad šį laišką jai parašė Tomas – berniukas iš vyresnės klasės.
7. Vaikai sveikina savo tėtį su Tėvo diena.
8. Kiekvienais metais švenčiame šventes.

8 užduotis:

Žiūrėk į paveikslėlius, pasirink ir aprašyk kelias (dvi, tris, keturias) tau labiausiai patinkančias kalendorines šventes. Rašinio pradžiai, dėstymui arba pabaigai gali panaudoti sakinius iš 7 užduoties. Taip pat pavartok šalia paveikslėlių pateiktus žodžius. Rašinį pavadink taip: *Man labiausiai patinkančios kalendorinės šventės.*

9 užduotis:

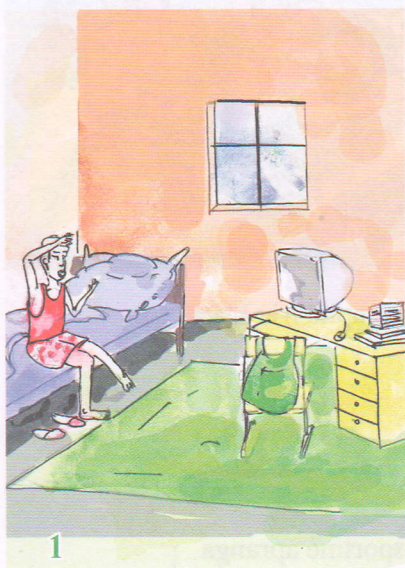

Jei nori, parašyk ilgą rašinį „Kalendorinės šventės“. Sugalvok rašinio pradžią, aprašyk visus čia nupieštus paveikslėlius ir sugalvok rašinio pabaigą. Už šį didžiulį darbą mokytojas turėtų tau skirti 2 papildomus balus.

Rašome rašinį

Darbo diena

1
nubudo
atsikėlė iš lovos

2
išsivalė dantis

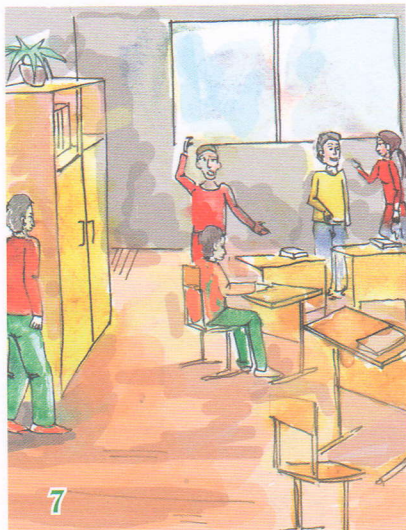
3
papusryčiauo

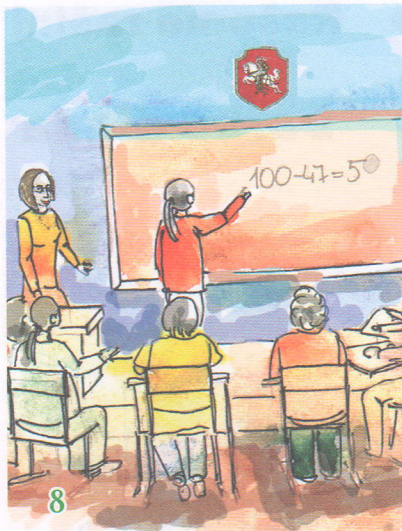
4
autobusų stotelė
laukė autobuso (kur?)...

6
lipo laiptais

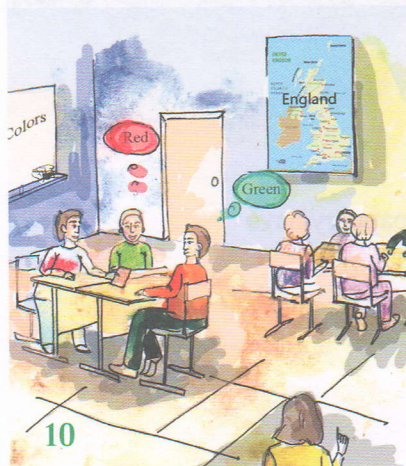
7
pasiruošė pamokai

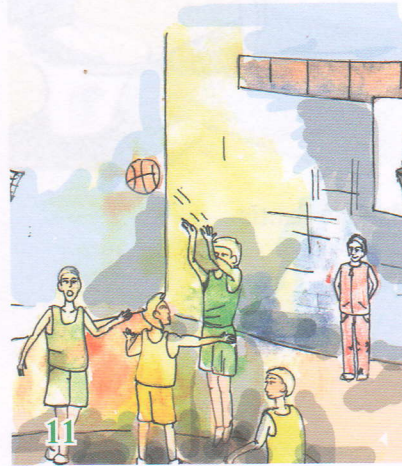
8
sprendė uždavinius

9
kompiuterių klasė

10
dėliojo spalvas

sportinė apranga
apsirengė (kuo?)...
krepšinis
žaidė (ką?)...
metė (ką?)... į krepšį

12
valgė pietus
pietums valgė (ką?) ...

13
šokinėjo per virvutę
įvairiaspalviai lapai
rinko (ką?)...
žaidė badmintoną

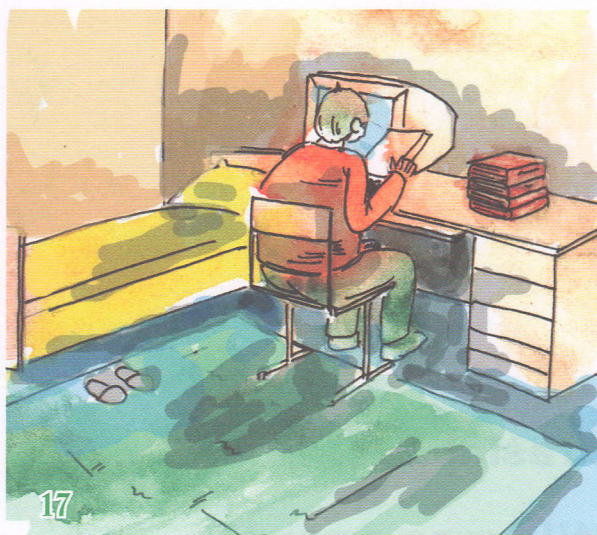
14 ruošė pamokas

15 išėjo (iš ko?)...
parvažiavo

16 parėjo (kur?)...
atidarė (ką?)...
įėjo (į ką?)...
pasisveikino (su kuo?)...

17

18

19

20

apmąstė (ką?)...
apgalvojo (ką?)...

10 užduotis:

Rašydamas rašinį, pasinaudok šiuo planu.

Rašinio „Darbo diena“ planas

1. Berniukas atsikėlė.
2. Rytinė ruoš.
3. Pusryčiai.
4. Berniukas eina į mokyklą.
5. Laukia autobuso.
6. Ateina į mokyklą.
7. Klasėje ruošiasi pamokoms.
8. Matematikos pamoka.
9. Informacinės technologijos.
10. Anglų kalbos pamoka.
11. Kūno kultūros pamoka.
12. Pietūs valgykloje.
13. Laisvalaikis lauke.
14. Pamokų ruoš.
15. Berniukas eina namo.
16. Namuose su mama.
17. Berniukas savo kambarielyje.
18. Šeimos vakarienė.
19. Ruoša prieš miegą.
20. Apmąstymai prieš miegą.

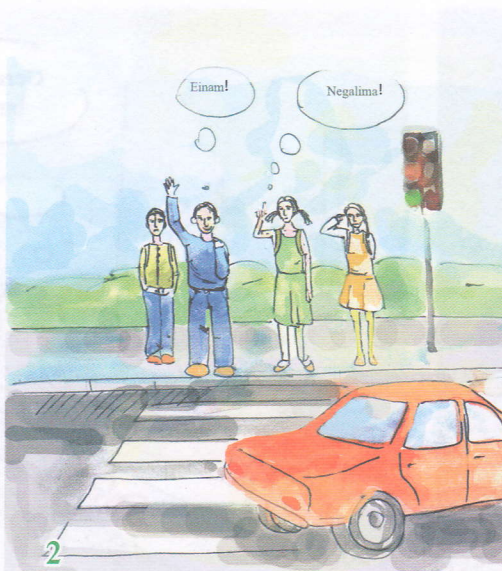

Rašome rašinį

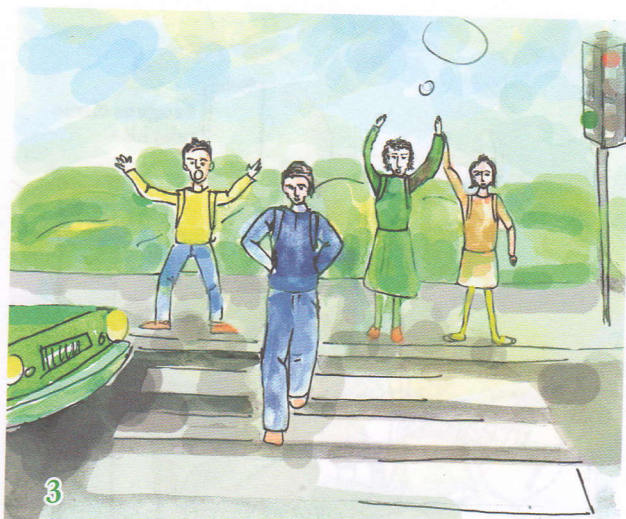
Nelaimingas atsitikimas gatvėje

1 būrelis (grupė) mokinių artėjo prie judrios gatvės

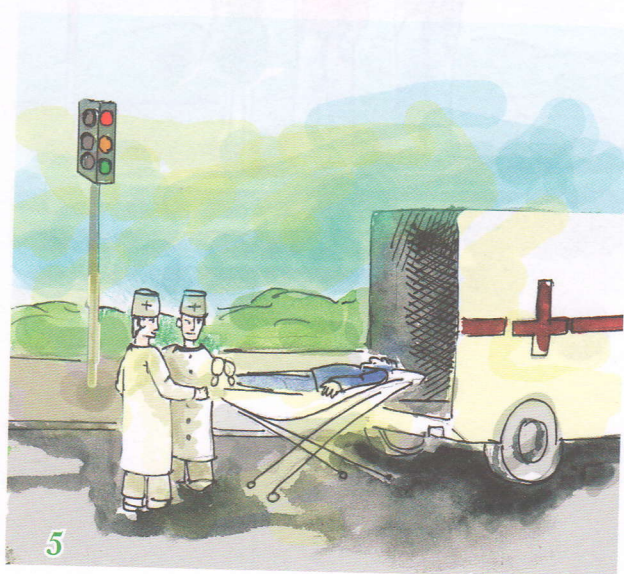
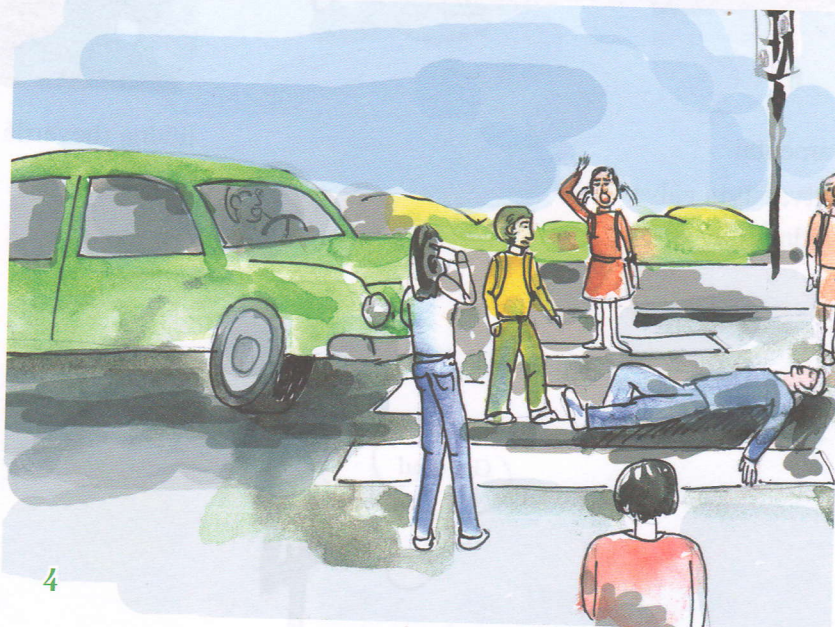

pėsčiųjų perėja
pasižiūrėjo į šviesoforą
nekantrus berniukas
(nekantruolis)

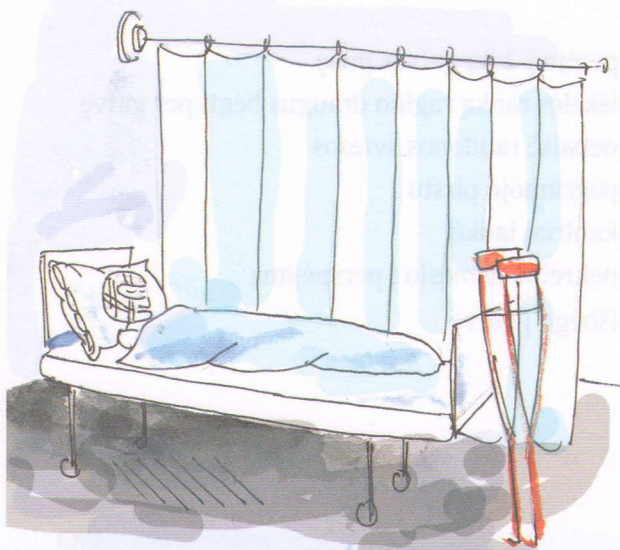

perėjo į kitą gatvės pusę
iškėlęs ranką ragino draugus bėgti per gatvę
nepaisė raudonos šviesos
pagrūmojo pirštu
kantriai laukė
nekreipė dėmesio į perspėjimą
išbėgo į gatvę

sucypė automobilio stabdžiai
parbloškė berniuką
berniukas gulėjo be sąmonės
susidarė mašinų spūstis
apsupo gulintį berniuką

sanitaras (-ai)
neštuvai
įkėlė (į ką?)...
greitosios pagalbos automobilis

6

ramentai
sutvarstyta galva
liūdnas

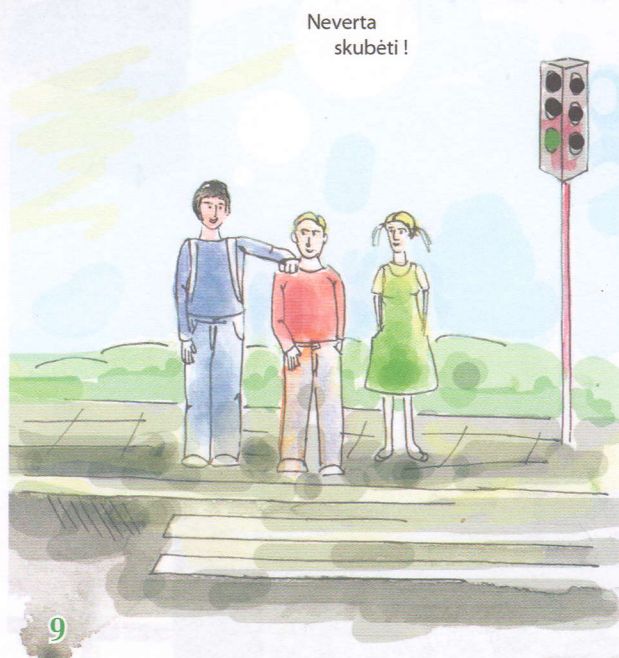

7

liūdna (bevardė būdv. giminė)
vaišės

8

9

11 užduotis:

Žiūrėdamas į paveikslėlius, sudėliok rašinio dalis eilės tvarka. Vienos dalies trūksta. Kurios? Parašyk ją ir įterpk ten, kur reikia.

Deja, Tadas nekreipė dėmesio į draugės perspėjimus. Užsidegė geltona, ir jis išbėgo į gatvę. Priešais jį didžiuliu greičiu lėkė automobilis. Draugai dar bandė perspėti berniuką, šaukė ir mojavo jam rankomis. Tadas nesidairydamas lėkė per gatvę...

Netrukus pasirodė ir greitosios pagalbos automobilis. Iš jo išlipo du sanitarai. Jie nieko nelaukdami neštuvais įkėlė berniuką į mašiną ir išskubėjo į ligoninę.

Priėję perėją, visi vaikai iš pradžių pasižiūrėjo į šviesoforą. Degė raudona šviesa. Berniukas mėlynu megztiniu, vardu Tadas, buvo tikras nekantruolis. Jis norėjo kuo greičiau pereiti į kitą gatvės pusę. Iškėlęs ranką, jis ragino draugus bėgti per gatvę. Raselė grūmojo jam pirštu ir liepė kantriai laukti, kol užsidegs žalia šviesa.

Staiga sucypė mašinos stabdžiai. Tadą parbloškė automobilis. Berniukas be sąmonės gulėjo vidury gatvės. Susidarė mašinų spūstis.

Ligoninėje berniukui buvo labai liūdna. Jis visą laiką gulėjo lovoje, nes buvo lūžusios abi kojos. Šalia lovos stovėjo ramentai. Tadui skaudėjo sutvarstytą galvą. Berniukas mąstė apie tai, kas jam nutiko.

Buvo graži, saulėta pavasario diena. Pagaliau baigėsi pamokos. Būrelis mokinių linksmi išbėgo iš mokyklos ir artėjo prie judrios gatvės.

Kitą dieną berniuką aplankė klasės draugai. Jie atnešė Tadui įvairių vaišių (vaisių ir saldumynų). Raselė padovanojo ligoniui knygą Saugaus eismo taisyklės“.

Klasės draugai, praeiviai ir mašinų vairuotojai apsupo partrenktą berniuką. Visi buvo labai išsigandę. Viena moteris paskambino numeriu 112 ir iškvietė greitąją pagalbą.

12 užduotis

Papasakok, kas nutiko Tadui.

13 užduotis:

Dar kartą peržiūrėk paveikslėlius ir savarankiškai parašyk rašinį tema „Škubėti neverta“.

★ Kaip pasirenkame rašinio pavadinimą

Rašinio pavadinimas pasako rašinio pagrindinę (svarbiausią) mintį. Pavyzdžiui, pateikti trys rašinio pavadinimai:

*Išvyka į Trakus,
Prie Trakų pilies,
Trakų gamta.*

Pagalvok, kokie žodžiai šiuose trijuose pavadinimuose yra svarbiausi?

Pirmame pavadinime svarbiausias žodis yra **išvyka**. Jei pasirinksi šį pavadinimą, rašinyje reikia aprašyti visą išvyką nuo pradžios iki pabaigos.

Antrame pavadinime svarbiausi žodžiai yra **prie pilies**. Šiame rašinyje reikia aprašyti viską, ką tu matei – pačią pilį (kokia yra Trakų pilis, kokios sienos, kokie langai, koks kiemas) ir tai, kas buvo prie pilies (kokie tiltai šalia pilies, kas supa pilį).

Trečiame pavadinime svarbiausias žodis yra **gamta**. Rašinyje reikia aprašyti Trakų gamtą: kokia ji, kodėl ji tau patinka.

Taigi rašinys turi būti glaudžiai susijęs su pavadinimu.

14 užduotis:

Galbūt tu esi buvęs Trakuose su šeima, su klase arba su draugais? Jei taip, prisimink šią išvyką ir ją aprašyk. Pasirink vieną iš trijų pavadinimų ir gerai pagalvok, apie ką rašysi.

15 užduotis:

Perskaityk šiuos trumpus rašinėlius ir sugalvok jiems pavadinimus.

1. Mokiniai laukė pertraukos. Suskambo skambutis. Visi išėjo į koridorių. Pirmokai ir antrokai žaidė koridoriuje. Jie bėgiojo ir gaudė vienas kitą. Penktokai žaidė stalo žaidimus. Vyresnieji berniukai žaidė stalo tenisą, mergaitės sustojo ratu ir ramiai bendravo. Kiti mokiniai kalbėjosi su mokytojais. Po dešimties minučių – vėl skambutis. Visi mokiniai grįžo į klases.

2. Į klasę atėjo mokytoja. Mokiniai pasisveikino. Mokytoja paklausė, ko nėra klasėje. Budintis mokins pasakė, kad klasėje yra visi mokiniai. Mokytoja patikrino namų darbus, pagyrė mokinius, kad visi gerai atliko užduotis. Mokiniai kartu su mokytoja pakartojo, ką išmoko anksčiau. Mokiniai gerai nurodė daiktavardžių ir būdvardžių gimines, skaičius, linksnius, linksniuotes.

Visi nagrinėjo sakinius. Tada mokytoja paaiškino naują temą. Mokiniai žiūrėjo susidomėję. Jie viską suprato. Po dešimties minučių – vėl skambutis.

3. Baigėsi pamokos. Mokiniai pavalgė pietus. Prasidėjo popietinis gyvenimas. Daug mokinių išėjo į krepšinio ir futbolo treniruotes, kiti išvažiavo į dailės mokyklą. Dalis mokinių tvarkėsi miegamuosiuose ir klasėse. Pradinių klasių mokiniai su auklėtojais išėjo į mišką rinkti kaštonų ir spalvotų lapų. Penktokai ir šeštokai išvažiavo į baseiną. Penktą valandą visi sugrįžo į mokyklą. Jie pasakojo vieni kitiems įspūdžius.

Tiesioginė kalba rašiniuose

Rašant rašinį, dažnai prireikia perteikti veikėjų (žmonių, gyvūnų ar kt.) mintis. Tuomet yra vartojama tiesioginė kalba. **Tiesioginė kalba yra pažodžiui (tiksliai) pakartota kieno nors kalba.**

Pradėdami rašyti tiesioginę kalbą, ją pristatome tam tikrais žodžiais, pavyzdžiui, *pasakė, tarė, kalbėjo, prašė, paklausė, pasakojo, aiškino, šaukė, pyko, ramino, pridūrė, atsakė ir t.t.*

Pavyzdys

Mokytoja **paklausė** mergaitės:

– **Ar parašei rašinį?**

Mergaitė **atsakė**:

– **Taip, jau parašiau.**

Kaip rašinyje reikia išskirti tiesioginę kalbą

Tiesioginė kalba yra skiriama **brūkšniais** arba **kabutėmis**.

Jonas pasakė:
– Tu pralaimėjai...

Jonas pagalvojo: „Jis pralaimėjo...“

Brūkšniais tiesioginę kalbą skiriame, kai **mintis yra PASAKOMA**.

Yra 3 tiesioginės kalbos vartojimo atvejai, kai ją skiriame brūkšniais.

Tiesioginė kalba **po autoriaus žodžių**.

Jonas pasakė:

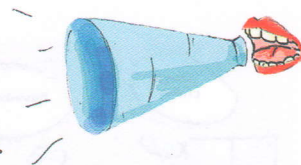
– *Tu pralaimėjai.*

Birutė paklausė:

– *Kodėl vakar neatėjai?*

Kaimynas sušuko:

– *Degam!*

Tiesioginė kalba **prieš autoriaus žodžius.**

– Tu pralaimėjai, – pasakė Jonas.

– Kodėl vakar neatėjai? – paklausė Birutė.

– Degam! – sušuko kaimynas.

Autoriaus žodžiai **įsiterpę į tiesioginę kalbą.**

– Tu pralaimėjai, – pasakė Jonas, – bet kitą kartą laimėsi.

Kabutėmis tiesioginę kalbą skiriame tada, kai norime perteikti **NEIŠTARTAS (NEPASAKYTAS) mintis.**

Jonas galvojo: „Geriau būčiau ten nevažiavęs“.

„Reikėtų parašyti mamai laišką“, – mąstė Birutė.

16 užduotis:

Surask tekste tiesioginę kalbą ir paaiškink, kodėl ją skiriame brūkšniais arba kabutėmis.

Gatvė važiuoja mašinos, autobusai, troleibusai. Ant šaligatvio stovi senutė. Šviesoforas mirksi žaliai, raudonai, geltonai. Senutė nediršta eiti per gatvę. Daug žmonių skuba pro šalį. Niekas nesustoja padėti senutei. Tik viena mergaitė gelsvom kasytėm priėjo prie senutės ir paklausė:

– Močiute, kodėl stovite? Juk dega žalia šviesa.

– Mano akys silpnos. Aš nematau šviesų, – atsakė senutė.

Mergaitė paėmė senutę už rankos ir pervedė per gatvę. „Tai gera mergaitė! Kad visi vaikai tokie būtų!“ – pagalvojo senutė.

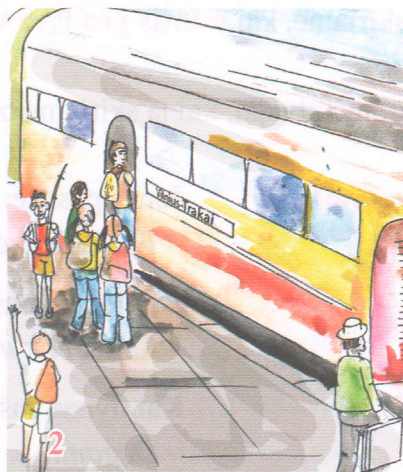

Rašome rašinį

Rašinys apie atostogas

1
pakvietė

2
kuprinė
su kuprinėmis ant pečių
susitiko (kur?)...
peronas
vagonas
įlipo į (ką?)...
traukinys pajudėjo
išlipo (iš ko?)...

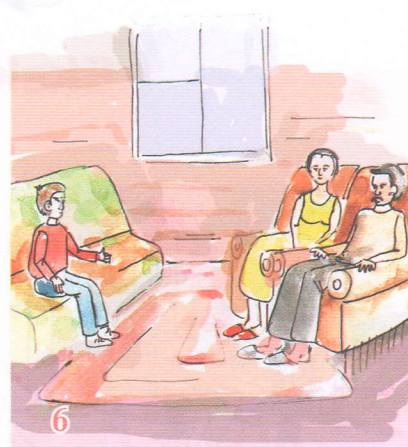
Trakų pilis
nuėjo (į ką?)...
apžiūrėjo (ką?)...
saulėta diena
burinis laivelis
burė

irstėsi valtimi
irkilai
irklavo
lėtai

maudėsi
meškeriojo
žvejojo
gaudė žuvį
meškerė
patiesė (ką?)...
languota staltiesė
išdėliojo (ant ko?)...
sumuštiniai

grįžo namo (kuo?)...
buvo pavargęs
įspūdžiai
malonūs prisiminimai (apie
ką?)...

17 užduotis:

Iš duotų rašinio pavadinimų išsirink vieną kurį.

- Įdomiausia atostogų diena
- Išvyka į Trakus
- Poilsis prie ežero

18 užduotis:

Prieš rašydamas rašinį, atsakyk į šiuos klausimus.

1. Kodėl vaikai norėjo važiuoti į Trakus?
2. Ar šie du berniukai buvo draugiški? Paaiškink, kodėl?
3. Kur vaikai susitiko?
4. Kaip tu galvoji, ką vaikai matė pilyje?
5. Kaip vaikai poilsavo?
6. Kaip tu manai, ką vaikai tėvams papasakojo apie savo išvyką?

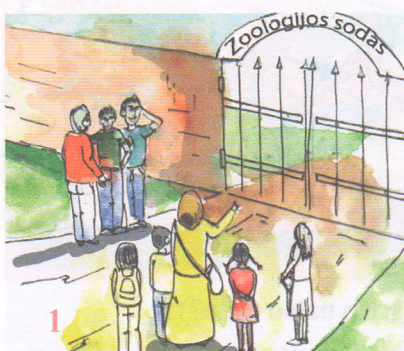
19 užduotis:

Jei jau pasirinkai rašinio pavadinimą ir atlikai 18 užduotį, rašyk rašinį. Žiūrėk į paveikslėlius ir pavartok duotus žodžius. Savo mintis dėstyk tvarkingai (pradžią, dėstymas ir pabaigą).

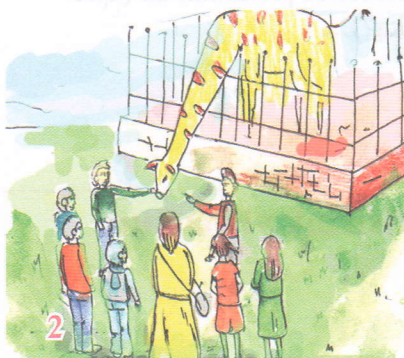

Rašome rašinį

Ekskursija į zoologijos sodą

1
vartai
iškaba virš (ko?)...

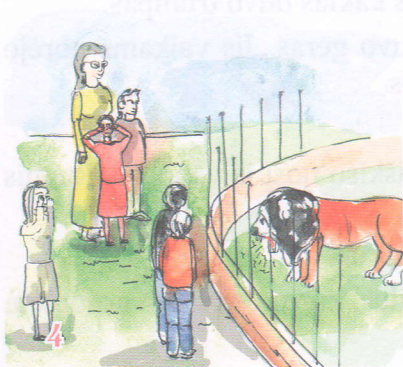

2
žirafa
pro tvorą davė žolės (kam?)...
nulenkę ilgą kaklą

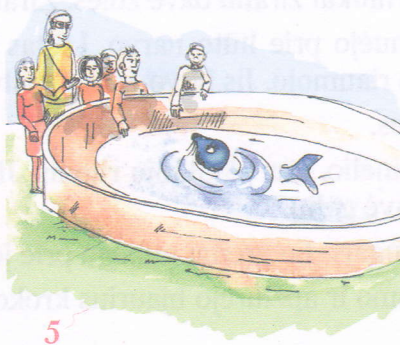

3
narvas
tinklinė tvora
beždžionės
nuėjo prie (ko?)...
šokinėjo
vaikė viena kitą

supynės
karstėsi ant sūpynių
laipiojo
rodė grimasas
erzino (ką?)...

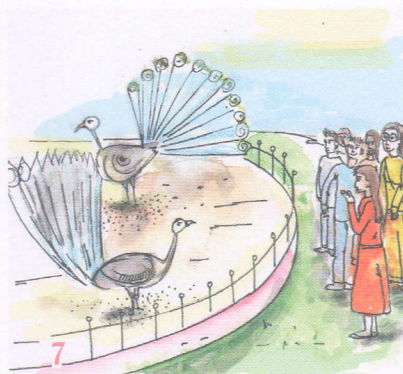
riaumojų

baseinėlis
plaukiojo blizgantis ruonis

terariumas (stiklinis narvas, kur laikomi krokodilai, vėžliai, gyvatės, žalčiai)
krokodilas
gruoblėta oda

uodegą išskleidęs povas

20 užduotis:

Parašyk rašinį pasinaudodamas duota rašinio pradžia. Aprašydamas naują paveikslėlį, vartok šiuos žodžius: paskui, vėliau, po to.

Prasidėjo vasaros atostogos. Mokiniai su mokytoja nutarė nuvykti į zoologijos sodą. Vaikai norėjo pamatyti žvėris ir paukščius. Jie labai laukė šios ekskursijos.

21 užduotis:

Perskaityk šį rašinėlį ir pieštuku išbrauk sakinius, kurie nesusiję su paveikslėliais. Pasakyk, kurio paveikslėlio aprašymo neradai šiame rašinėlyje.

Prasidėjo žiemos atostogos. Mokiniai su mokytoja nutarė nuvykti į zoologijos sodą. Vaikai norėjo pamatyti arklius ir karves. Vaikai norėjo pamatyti žvėris ir paukščius. Jie labai laukė šios ekskursijos. Mokytoja su vaikais susitiko prie parduotuvės.

Vaikai pirmiausiai nuėjo prie dramblio. Jie drambliui davė sausainių.

Vėliau nuėjo prie žirafos. Berniukai žirafai davė žolės. Žirafos kaklas buvo trumpas.

Paskui vaikai su mokytoja nuėjo prie liūto narvo. Liūtas buvo geras. Jis vaikams norėjo palaižyti rankas. Liūtas išsižiojęs riaumojo. Jis buvo žalios spalvos.

Po to vaikai nuėjo prie meškos.

Paskui visi sustojo prie baseinėlio, kur plaukiojo ruonis. Jis iškišo nosį iš vandens. Ruonis buvo raudonas. Vaikai ruoniui davė gėlių.

Vėliau vaikai pamatė kupranugarį. Jie greitai nubėgo prie jo gardo.

Paskui visi nuėjo prie terariumo ir apžiūrėjo bjaurius krokodilus, kurių oda buvo gruoblėta ir negraži.

Vaikai dar pamatė povus. Vienas povas buvo išskleidęs uodegą. Jo uodega buvo spalvota ir labai graži. Vaikai tapė povą už uodegos.

Paskui vaikai pamatė vilkus. Berniukai ir mergaitės ilgai buvo prie vilkų narvo.

Vaikai išėjo iš zoologijos sodo. Jie stovėjo prie vartų ir kalbėjosi apie žvėris. Visi sakė, kad ekskursija buvo įdomi. Ši išvyka jiems nepatiko.

Rašome rašinį

Kalėdinė šventė mokykloje

1 ruošiasi šventei

2 Kūčių patiekalai
vaišių stalas
sustojo aplink stalą bendrai maldai
susikibo rankomis
susikaupė
tyla
tyliai

3
skuba į salę

4
scena
aktoriai
kalėdinis spektaklis

5
Kalėdų senis
maišas dovanų

6
dalina dovanas
maišelis saldinių

7
vaikai keičiasi dovanėlėmis

8
baigėsi šventė
valytoja apstulbo
netvarka
šiukšlės
saldainių popierėliai

22 užduotis:

Duotos trys rašinio pradžios. Perskaityk visas ir pagalvok, kuri tinka labiausiai.

1. Kalėdinę šventę 5–7 klasių moksleiviai pradėjo švęsti gruodžio 22 dieną. Ji baigsis gruodžio 24 dieną. Šventė truks net tris dienas – tai bent šaunumėlis!
2. Velykos – graži pavasario šventė. Tą dieną susirinkome klasėje ir nusprendėme ridenti margučius. Pirmiausia paruošėme gražų šventinį vaišių stalą.
3. Kalėdinę šventę mokykloje nusprendėme švęsti gruodžio 22 dieną – prieš pat žiemos atostogas. Šią šventę turėjo švęsti 5–7 klasių moksleiviai. Pirmiausia moksleiviai susirinko į savo klases. Ten jų laukė klasės vadovė.

23 užduotis:

Duota viena rašinio dalis. Perskaityk ją ir pasakyk, su kokiais paveikslėliais ji susijusi. Pratęsk šį pasakojimą – kas buvo tada, kai į salę atėjo Kalėdų senis, kaip baigėsi ši Kalėdų šventė. Savo pasakojimą užrašyk.

Kai visi 5–7 klasių moksleiviai susirinko salėje, prasidėjo kalėdinė šventė. Septintokai čia pristatė vaidinimą. Buvo labai įdomu žiūrėti, kaip jie vaidina. Vaidinimas buvo juokingas. Gaila, kad jis buvo toks trumpas. Po vaidinimo moksleiviai nekantraudami laukė Kalėdų senelio. Netrukus jis pasirodė.

24 užduotis:

Parašyk visą rašinį „Kalėdinė šventė mokykloje“. Sugalvok rašinio pradžią, žiūrėk į paveikslėlius ir juos aprašyk. Tada sugalvok rašinio pabaigą. Panaudok 23 užduotyje pateiktą rašinio dalį, pavartok šalia paveikslėlių pateiktus žodžius.

25 užduotis:

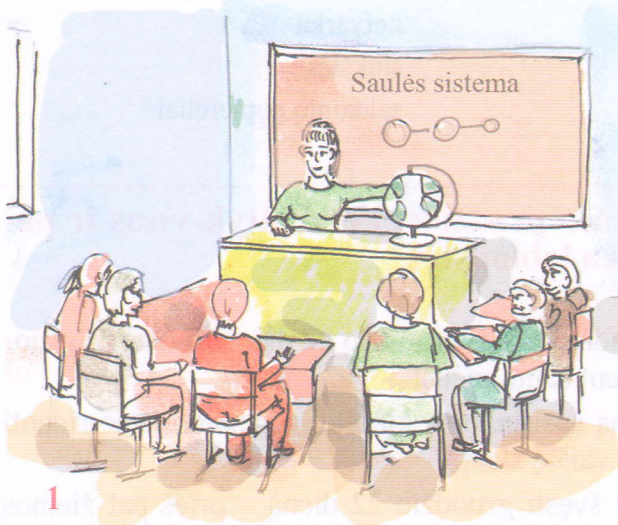

Galbūt norėtum parašyti, kaip buvo švenčiama kalėdinė šventė tavo mokykloje ar klasėje? Jei taip, sugalvok rašinio pavadinimą ir rašyk. Už šį darbą mokytojas turėtų tau skirti 2 papildomus balus.

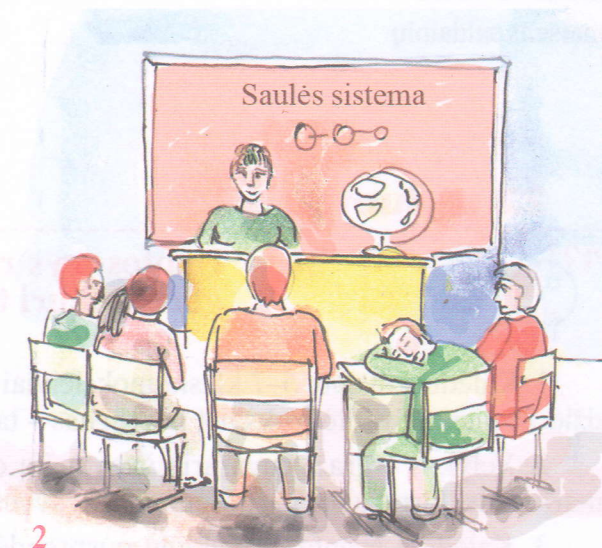

Rašome rašinį

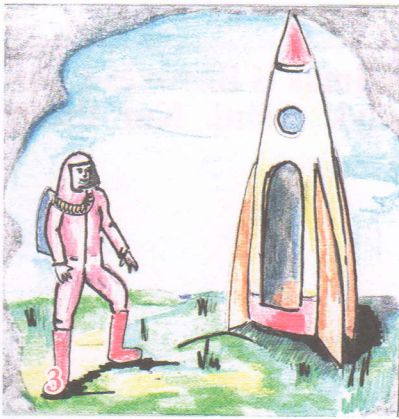
Sapnas

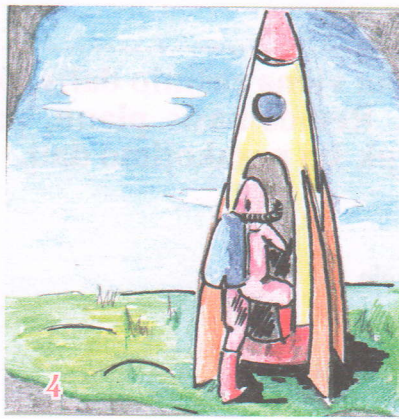
1
įdėmiai klausėsi (ko?)...

2
užmigo

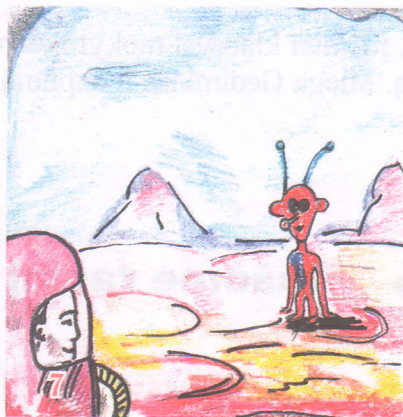
sapnavo (ką?)...
dėvėjo (ką?)...
skafandras

raketa

kalnuotas paviršius
vaikštinėjo (po ką?)...

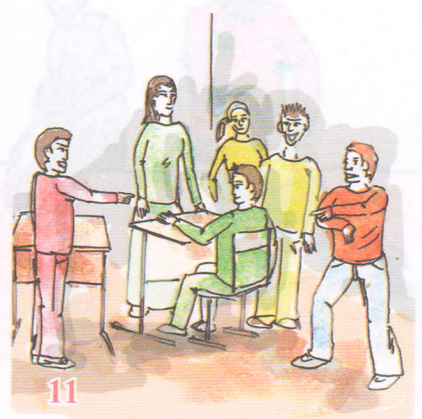
tolumoje pamatė (ką?)...

Marso gyventojas (marsietis)
mojavo (kuo?)...

draugiškai atsakė tuo pačiu
daugybė (labai daug)
kvatojo

26 užduotis:

Duota viena rašinio dalis (perėjimas iš tikrovės į sapną). Remdamasis planu, parašyk rašinį. Kur tinka, įterpk šią pasakojimo dalį.

Rašinio „Sapnas“ planas

1. Geografijos pamoka 6 klasėje.
2. Berniukas užmiega ir sapnuoja:
 - a) pasiruošimą skrydžiui;
 - b) skrydį į kosmosą;
 - c) pasivaikščiojimą po Marsą;
 - d) susitikimą su ufonautu(-ais).
3. Sugrįžimas iš sapno į tikrovę.

Rašinio dalis

Berniukas, vardu Gediminas, idėmiai klausėsi mokytojos pasakojimo, tačiau jis buvo labai pavargęs ir... užmigo per pamoką. Miega Gediminas ir sapnuoja, kad jis dėvi kosmonauto kostiumą...

Rašome rašinį

Rašinys apie nelaimingą atsitikimą gamtoje

1
krovėsi kuprinę
ruošėsi išvykai
tinklelis drugeliams gaudyti

2
keliavo per laukus/palei mišką
priėjo (ką?)...

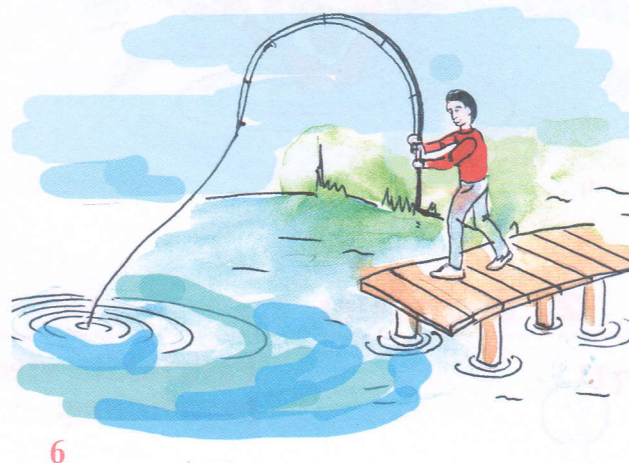
sukrovė laužą
išsitraukė meškerę

nuėjo prie ežero pažvejoti
mintyse svajojo apie kvapnią žuvieneį, verdamą ant laužo

lieptelis
laukė, kol plūdė paniris

užmetė (ką?)...
įtempė (ką?)...

šoktelėjo milžiniška lydeka

neišlaikė pusiausvyros
įkrito į (ką?)...
skendo
skęstantis žmogus

9

10

27 užduotis:

Pasirinkite vieną jums labiausiai patinkantį rašinio pavadinimą.

- Vasaros atostogų išvyka
- Viskas gerai, kas gerai baigiasi
- Draugai išgelbėja draugą
- Nelaimingas atsitikimas iškylaujant

28 užduotis:

Parinkite tinkamą pabaigą rašiniui.

Draugai vakare susėdo aplink laužą ir virė žuvienę. Žuvienė buvo skani, visi linksmi prisiminė, kaip vienam iš jų sekėsi žvejoti, kokią didelę žuvį jis pagavo. Išvyka pavyko.

Vakare draugai valgė uogas, nes žvejys nepagavo žuvies. Visi buvo liūdni ir pikti. Berniukai alkani nuėjo miegoti į palapinę.

Atėjo vakaras. Draugai susėdo prie laužo ir skaniai valgė uogas.

- Žuvienės išsivirsime kitą kartą, – pasakė vos nepaskendęs berniukas.

Draugai linksmi nusijuokė. Vienas draugas pasakė:

- Kitą kartą jau būsi atsargesnis, traukdamas už save didesnę žuvį!

Visi mintyse pagalvojo: „Viskas gerai, kas gerai baigiasi“.

29 užduotis:

Jeigu jau pasirinkai pavadinimą ir rašinio pabaigą, rašyk rašinį. Pavartok pateiktus žodžius.

Pagrindinė mintis rašinyje: į ką svarbu atkreipti dėmesį

Svarbiausia rašinyje yra **pagrindinė rašinio mintis**.

Pagrindinė rašinio mintis paprastai būna nusakyta jau rašinio pavadinime (žr. psl. 28 *Kaip pasirenkame rašinio pavadinimą*).

Pavyzdžiui, rašinio pavadinimas yra toks: *Vagystė mokykloje*. Rašant rašinį šia tema, svarbu atkreipti dėmesį į tokius dalykus:

- rašinio tema (vagystė);
- kaip pradedamas pasakojimas (įvykio pradžia);
- kokie yra pasakojimo dalyviai (pagrindiniai veikėjai), galima sugalvoti jiems vardus;
- kaip keičiasi pasakojimo vieta (kur vyksta veiksmas);
- pasakojimo laikas (jeigu pasakojimą pradedate būtuju kartiniu laiku, pvz., „Prie žaislų parduotuvės vitrinos stovėjo du draugai...“, pasakojime turėtų išlikti būtasis kartinis laikas (vaikai norėjo, Simas sugalvojo);
- kaip keičiasi pasakojimo veiksmas (iš pradžių..., vėliau..., po to ...);
- pagrindinio įvykio aprašymas (kažkas buvo pavogta);
- rašinio pabaiga.

Nesvarbios detalės rašinyje: į ką nereikia kreipti dėmesio

Rašant rašinį, nereikia aprašinėti visiškai nesvarbių detalių ar nebūtų įvykių. Nereikėtų aprašinėti tokių dalykų:

- oro, gamtos (aplinkos) vaizdų, jeigu tai nesusiję su rašinio tema ir pagrindine mintimi (pavyzdžiui, rašinyje apie vagystę tai nėra svarbu);
- veikėjų aprangos ir išvaizdos;
- išgalvotų jausmų ar įvykių.

Rašome rašinį

Rašinys apie gimtadienio šventę

mama žadina
berniukas pabudo
staigmena

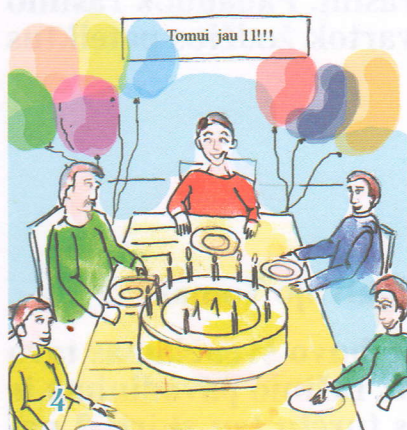
2

išpakavo dovaną
nustebo

3

susirinko svečiai
sveikino Tomą
linkėjo (ko?)...

4

susėdo prie stalo
vaišės
vašinosi
netrukus ragaus tortą

5

6

užpūtė žvakes
sugalvojo norą
noras turi išsipildyti

30 užduotis:

Perskaityk čia pateiktas rašinio dalis. Pasakyk, su kokiais paveikslėliais šios dalys susiję. Pieštuku pažymėk, kurios dalys susiję su paveikslėliais (+), o kurios – visai nesusiję (–). Po to kartu su mokytoju aptarkite, ar viską teisingai pažymėjai.

1. Tomas nubudo žinodamas, kad šiandien bus ypatinga diena – jo mamos gimtadienis. Tomas mamai nupirko šuniuką, jį idėjo į dėžutę. Iš ryto jis dėžutę nunešė prie mamos lovos. Tomas žinojo, kad mama labai nustebs, kai pamatys šuniuką.

2. Tomui jau 11 metų! Kaip ilgai jis laukė šios nuostabios dienos. Kaip ilgai tėvų prašė, kad jam padovanotų kokį nors gyvūną.

3. Kai Tomas ruošėsi užpūsti 11 žvakučių, esančių ant torto, mama jam pasakė:

- Tomuk, nepamiršk sugalvoti noro!

4. Tomas jau seniai buvo sugalvojęs, kad namuose būtų smagu turėti ne tik šuniuką. Tomas giliai įkvėpė, dar kartą pagalvojo apie mažą gražų kūdikėlį ant mamos rankų ir vienu kartu užpūtė visas žvakeles.

31 užduotis:

Perskaityk čia pateiktas rašinio pabaigas ir pagalvok, kuri pabaiga labiausiai tiktų šiam rašiniui.

1. Užpūtęs žvakeles, Tomas pagalvojo: „Dabar jau galima bus valgyti tortą!“
2. Užpūtęs žvakeles, Tomas pagalvojo: „Žinau, kad mano noras išsipildys – aš turėsiu broliuką arba sesutę!“
3. Užpūtęs žvakeles, Tomas pagalvojo: „Aš būtinai turėsiu dar vieną šuniuką! Bus labai smagu!“

32 užduotis:

Pasirink labiausiai tinkantį ir tau patinkantį rašinio pavadinimą. O tada parašyk rašinį. Panaudok rašinio dalis iš 30 ir 31 užduočių. Pavartok žodžius pateiktus prie paveikslėlių.

- Slaptas Tomo noras
- Tomo gimtadienis
- Gimtadienio staigmena
- Kokį norą per gimtadienį sugalvojo Tomas?

Galbūt norėtum parašyti, kaip buvo švenčiamas tavo gimtadienis? Jei taip, sugalvok rašinio pavadinimą ir rašyk. Už šį darbą mokytojas turėtų tau skirti 2 papildomus balus.

Rašome rašinį

Rašinys apie varžybas

duotas startas

lėkė visu greičiu (labai greitai važiavo)
važiavo iš paskos
norėjo aplenkti

dauba
kelmas
krūmokšniai/krūmai
slidės nuolaužos
užlėkė ant kelmo
plaukai susivėlę, sulipę nuo sniego

apkabino (ką?)...

tapšnojo per petį
paspaudė ranką
pagyrė (už ką?)...

33 užduotis:

Pasirink vieną iš duotų rašinio pavadinimų.

- Slidinėjimo varžybos
- Padėti nelaimėje – kiekvieno pareiga
- Nelaimingas atsitikimas varžybų metu

34 užduotis:

Kuri pabaiga tinka tavo pasirinktam rašinio pavadinimui? Pasirink tinkamą.

Mokykloje visi kalbėjo apie pagalbą draugui ir įvertino gražų berniuko poelgį.

Mokytojas kalbėjo, kad padėti nelaimėje – kiekvieno žmogaus pareiga.

Mokiniai daug kalbėjo apie nelaimingą atsitikimą varžybų metu, apie vaikų draugiškumą.

Mokiniams patiko slidinėjimo varžybos. Varžybų džiaugsmą šiek tiek sugadino nelaimė slidinėjimo trasoje. Bet visi nusprendė, kad savaitgalis vis tiek buvo įdomus.

35 užduotis:

Jau pasirinkai rašinio pavadinimą ir pabaigą. Dabar rašyk rašinį. Savo rašinyje pavartok šiuos sakinius su tiesiogine kalba ir taip pat nepamiršk pavartoti žodžių, pateiktų šalia paveikslėlių.

1. „Labai noriu laimėti“, – sukosi mintys jo galvoje.
2. Jis pagalvojo: „Negalima palikti draugo nelaimėje“.
3. Berniukas suriko:
– Kodėl tu sustojai? Dėl manęs prarasi pirmą vietą!
4. – Šaunuolis. Tu tikras draugas,– pasakė mokytojas ir paspaudė jam ranką.

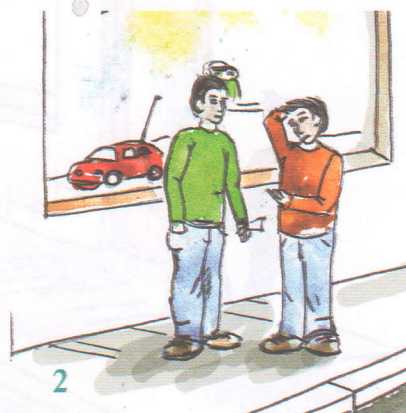

Rašome rašinį

Rašinys apie vagystę

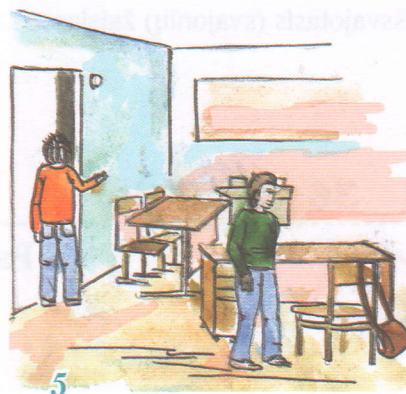
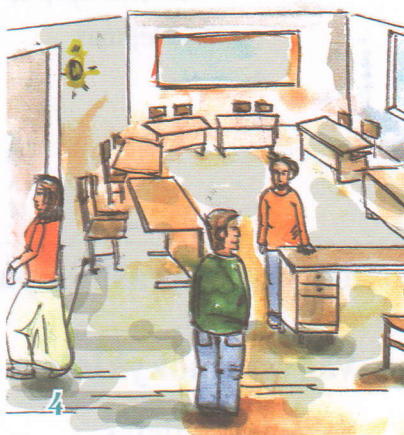
žaislų parduotuvės vitrina
įdėmiai (smalsiai) apžiūrinėjo
(ką?)...

pradėjo ieškoti kišenėse (ko?)...

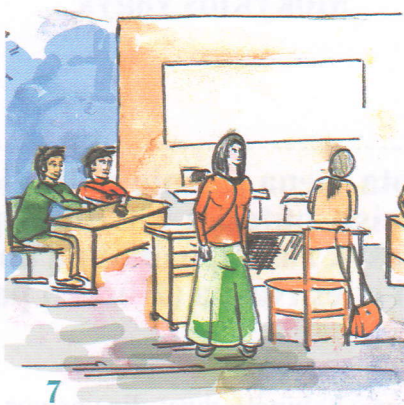
skaičiavo (ką?)...

pamiršo (ką?)...
rankinė (rankinukas)

pravėrė (ką?)...
artinosi (prie ko?)...
ištraukė (ką?)...

sugrįžo (kur? į ką?)...

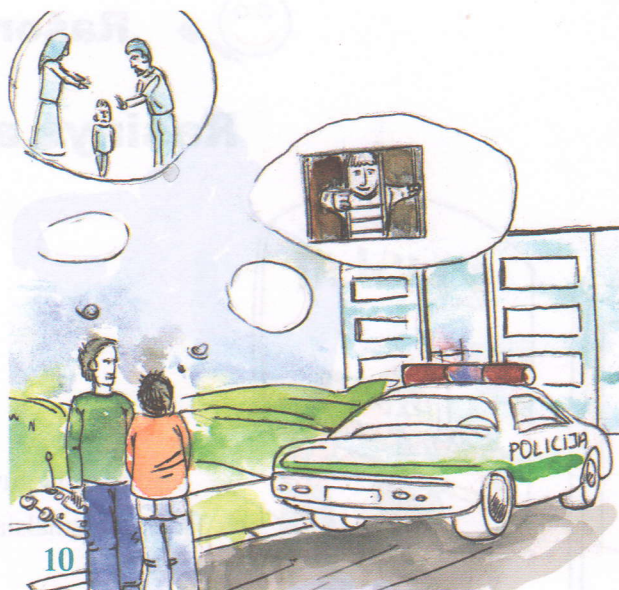

sutrikę (pasimetę, išraudę)
išėjo (iš ko?)...

9

nusipirko (ką?)...
išsvajotasis (svajonių) žaislas

10

sugrįžo (prie ko?)...
išsigandę žiūrėjo vienas į kitą
įsivaizdavo, kad...
tėveliai apspitę barė (ką?)...
kalėjimas

36 užduotis:

Pasirink tinkamą rašinio pavadinimą.

- Vagystė mokykloje
- Brangus žaislas
- Vagys
- Mokyklos vagys

37 užduotis:

Duota viena rašinio dalis (jeigu reikia, esamąjį laiką pakeisk būtoju kartiniu, pvz., *Simas nusprendė...*). Parašyk rašinį, o duotąją dalį įterpk ten, kur ji turėtų būti eilės tvarka (žiūrėk į paveikslėlius).

Simas nusprendžia pastovėti prie kabineto durų. Jis vos vos praveria duris ir žiūri, ar niekas negrįžta į klasę. Tuo metu Romas lėtai, vis dairdamasis į šalis, artinasi prie mokytojos rankinės. Iš rankinės ištraukia piniginę. Piniginėje – daug pinigų, bet berniukas pasiima tik penkiolika litų – tiek, kiek trūksta jo išsvajotajam žaislui.

Rašome rašinį

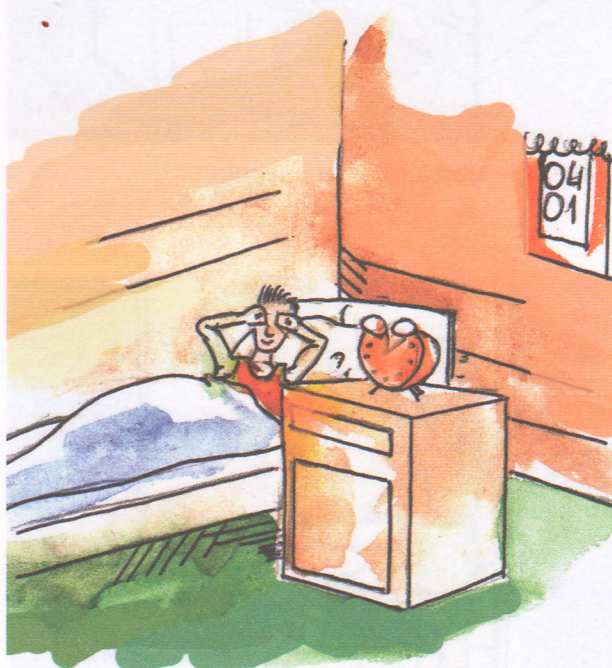
Rašinys apie balandžio pirmosios pokštus

1
sieninis kalendorius
paslaptinai šypsojosi, lyg būtų ką įdomaus ar
keisto sugalvojęs

2
nusistatė žadintuvą (kelintai valandai?)...

3
sučirškė, suskambėjo...

4
tyliai sėlino (ėjo lėtai, ant pirštų galų)

5

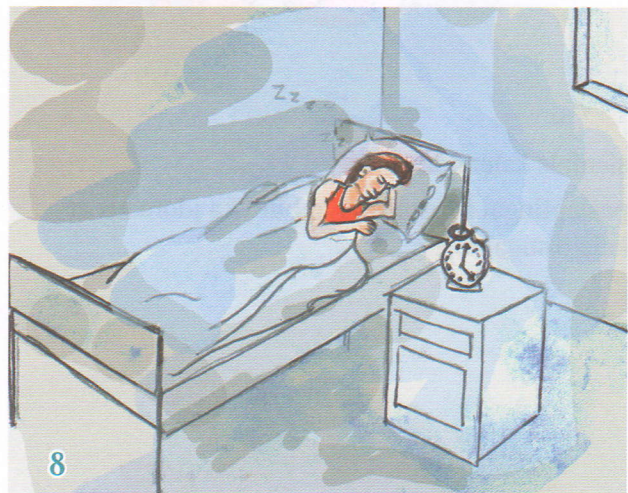
6

pasuko žadintuvą dviem valandom į priekį

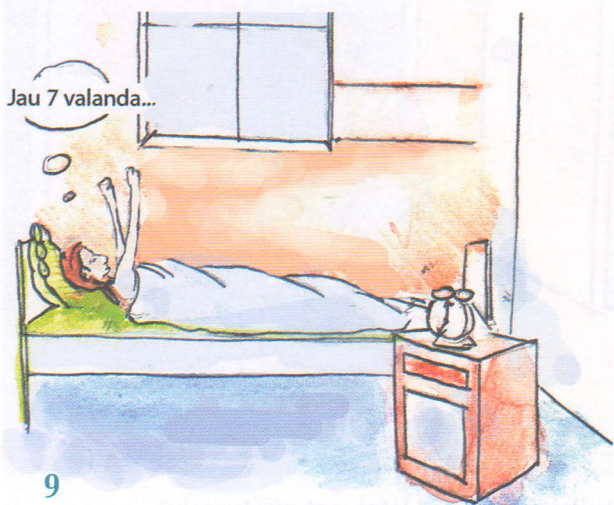
7

atsargiai išėjo iš (ko?)...
grįžo į savo (ką?)...

8

nieko neįtardama saldžiai miegojo

9

sunkiai kėlėsi
pasirąžė

10

11

12

13

14

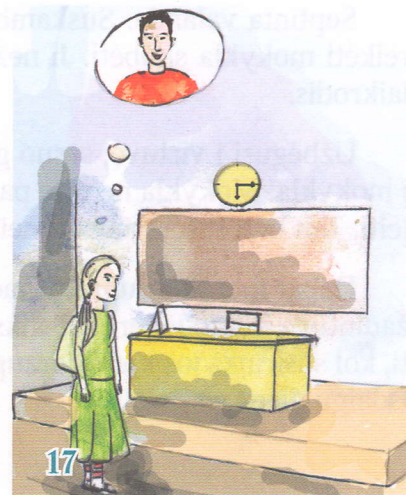

15

stalo kalendorius

16

17

suprato, kad brolis iškrėtė (ką?)...
pokštas/išdaiga

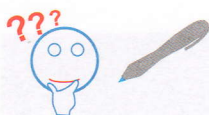
38 užduotis:

Pasirink vieną pavadinimą, labiausiai tinkantį šiam rašiniui. Paaiškink, kodėl pasirinkai būtent tokį pavadinimą.

- Pokštas
- Balandžio pirmosios pokštas
- Į mokyklą – per anksti
- Sesuo supyko dėl brolio pokšto
- Sugedęs žadintuvas

39 užduotis:

Duotas rašinys, bet jame trūksta kai kurių pastraipų. Rašinyje yra daug klaidų. Perrašyk rašinį įterpdamas trūkstamas pastraipas (žr. į paveikslėlius). Taip pat ištaisyk klaidas. Jeigu reikia, papildyk arba pakeisk sakinius ar žodžių junginius (pvz., *berniukas kalendoriuje pamato/berniukas sieniniame kalendoriuje pastebi...*).

Vieną vakarą berniukas kalendoriuje pamato, kad artėja balandžio pirmoji – melagių ir pokštų diena. Jis nuplėšė kalendoriaus lapelį ir labai paslaptiškai nusišypsojo, lyg kažką būtų sugalvojęs. Berniukas nueiti savo kambarį, bet dar nusistatyti laikrodis kaip žadintuvas.

Nustatyti pirma valanda naktis. Pirma valanda žadintuvas suskambėti. Berniukas atsikelti lovos iš.

Tyliai ir atsargiai brolis sėlina į šalia esantį sesers kambarį. Sesuo ramiai miega ir net neįtaria, ką sumąstė jos brolis. Berniukas paima sesers žadintuvą ir persuka laikrodžio rodyklę dviem valandom į priekį. Dabar sesers laikrodis rodo ne pirmą, o trečią valandą ryto. Taip pat tyliai, eidamas ant pirštų galų, brolis grįžta į savo kambarį.

Septinta valanda. Suskambėti sesers žadintuvas. Sesuo nenorėti keltis, norėti miegoti, bet reikėti mokykla skubėti. Ji nežinoti apie brolis išdaiga padaryti. Todėl atsikelti, kaip rodo jos laikrodis.

Užbėgusi į virtuvę, sesuo greitai suvalgo sumuštinį ir, užsimetusi kuprinę ant pečių, skuba į mokyklą. Mokykla ne prie pat namų, todėl mergina bijo pavėluoti į pamokas. Sesuo mokykla įeiti. Ten būti tuščia, nebūti nei vaikai, nei mokytojai. Klasė irgi būti tuščia.

Dabar mergina suprato, kad brolis balandžio pirmosios proga iškrėtė jai pokštą persuko jos žadintuvą ir taip ji gerokai anksčiau atėjo į mokyklą. Dabar merginai teks porą valandų palaukti, kol susirinks jos klasės draugai. Tačiau ji nepyksta ant brolio. Juk balandžio pirmoji – melų ir išdaigų diena.

Rašome RAŠINI

Rašinys apie pirmąją meilę

artėjo mergina, apsikrovusi vadovėliais
kukli/drovi
per krūvą knygų nematė kelio
priešais

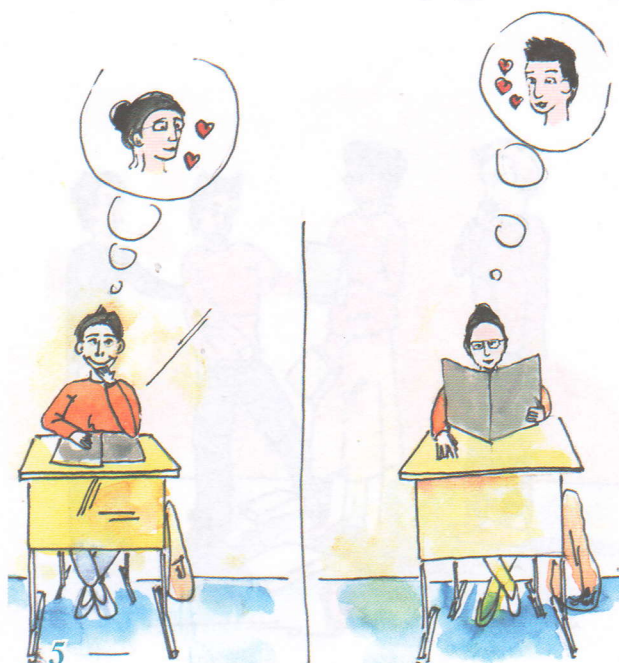
atsitrenkė į (ką?)...
nukrito ant (ko?)...
išsibarsė po visą (ką?)...

jaunuolių žvilgsniai susitiko
meilė iš pirmo žvilgsnio

ieškojo (ko?)...
klausinėjo, kaip rasti (ką?)...
niekas nežinojo
gūžčiojo pečiais

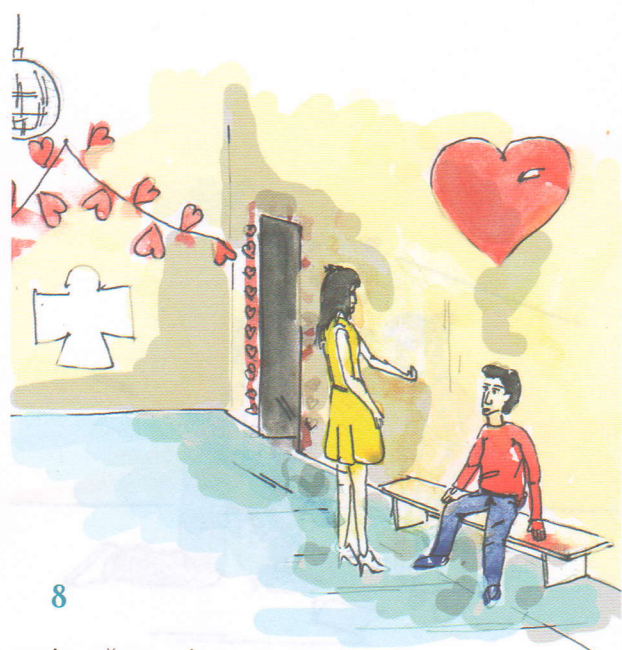
svajojo (apie ką?)...

6

7

8

pasipuošęs, -usi
nustebęs
nepažino (ko?)...

šoko salėje tarp kitų porų

9

40 užduotis:

Sugalvok šiam rašiniui pavadinimą.

41 užduotis:

Duotos kelios rašinio pastraipos. Jose yra klaidų. Parašyk ir įterpk trūkstamas rašinio dalis (žr. į paveikslėlius). Rašydamas ištaisyk klaidas.

Staigiai mergina atsitrenkti vienas vaikiną. Vaikiną būti plaukai juodas, gražūs. Merginos vadovėliai imti nukristi ant grindų, paberti visas koridorius po.

Per pertrauką vaikiną imti ieškoti tą merginą. Vaikiną vaikštinėti, ieškoti naujokę merginą. Visi gūžėti pečiai, nežinoti. Vaikiną nervuotis nesurasti tą merginą. Mergina būti naujas mokykloje, todėl niekas nežinoti kokia klasė mokytis merginą.

Vaikiną prie prieiti naujokas merginą. Vaikiną negalėti pažinti šitas merginą, nes jos plaukai išleisti, kosmetikos veidas, akinių be. Vaikiną pakviesti merginą šokiui. Abu būti nustebti.

Bronė Oganauskienė, Milda Pošiūtė-Žebelenė, Vitalija Šlapšinskienė

Rašome rašinį

(Mokymo priemonė 5–7 klasių moksleiviams,
turintiems klausos sutrikimą)

2008 m.

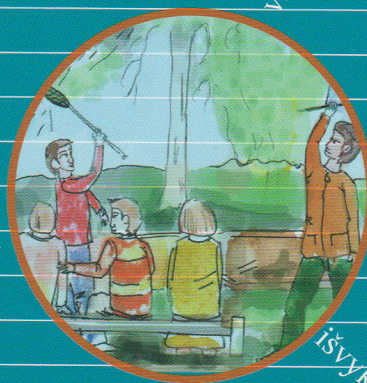
Lietuvos kurčiųjų ir neprigirdinčiųjų ugdymo centro užsakymu

išleido VšĮ „Agnus Dei“,

Užupio g. 30, tel. (85) 260 78 88, Vilnius

viena linksmiausių švenčių - Joninės

išvyka į Trakų

Mokiniai pietauja valgykloje. Tačiau

